

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-204

22 MART DÜNYA SU GÜNÜ

Su bizim en önemli doğal kaynaklarından biri, yaşamın vazgeçilmez bir yapı taşıdır. Her gün insanlar, hayvanlar ve bitkiler hayatta kalmaları için suya bağımlıdır.¹ Su, yalnızca susuzluğun giderilmesi veya sağlığın korunması için değil, ekonomik ve sosyal alanda işlerin sürdürülmesi ve insanlığın ilerlemesinin devamı için de gereklidir.²

Günümüzde 663 milyon insan, evine yakın, güvenli suya erişememektedir. Yaklaşık 20-30 yıl içinde dünya nüfusunun artması, iklim değişiklikleri, su miktarının ve kalitesinin azalması ile beraber su ihtiyacının %30 artacağı tahmin edilmektedir. Birleşmiş milletlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden altıncısı da herkes için su ve hijyenin sürdürülebilir şekilde sağlanmasına yöneliktir.²

Su, yaşamsal bir kaynak olmasına karşın gerek aşırı tüketim ve yanlış yönetim gerekse de kirliliğin yoğunlaşması nedeniyle giderek kıtlasmaktadır. Su kıtlığı giderek yaygınlaşmakta, yer altı sularının seviyeleri düşerken, sulak alanlar almakta ve diğer su kaynakları küçülmektedir. Öte yandan su kıtlığı tehlikesi çevreye zararlı ve pahalı çözümlerle çözülmeye çalışılmaktadır.³

Su kıtlığı, kişi başına düşen su miktarı ile değerlendirilmektedir. Buna göre, kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 8.000-10.000 m³ olan ülkeler su zengini, 2.000 m³'den az olanlar su azlığı çeken, 1.000 m³'ten azı da su fakiri ülkeler arasında kabul edilmektedir. DSI'nin verilerine göre ülkemiz kişi başına ortalama 1.500 m³ ile su azlığı yaşayan bir ülkedir.³

Dünyada suyun giderek artan öneminden dolayı Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu, 1992 yılında düzenlenen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda 22 Mart gününün “Dünya Su Günü” olarak kutlanılmasına karar verilmiştir. 22 Mart 1993 tarihinden bu yana her yıl, dünya çapında “Dünya Su Günü” olarak kutlanmaktadır. Bugün ile içilebilir su kaynaklarının önemine dikkat çekmek ve bu su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine odaklanılmasını sağlamak amaçlanmıştır.⁴

¹ [Internet] <https://www.cdc.gov/features/worldwaterday/index.html> Erişim: 27.02.2018.

² [Internet] http://worldwaterday.org/app/uploads/2018/02/fact_sheet_WWD2017_EN_2.pdf Erişim: 27.02.2018.

³ [Internet] http://tema.org.tr/web_149662_1/entitilfocus.aspx?primary_id=608&type=2&target=categorial1&detail=single&sp_table=&sp_primary=&sp_table_extra=&op_enfrom=sortial Erişim: 27.02.2018.

⁴ [Internet] <http://www.dsi.gov.tr/duyurular/2017/11/23/2018-y%C4%B1l%C4%B1-d%C3%BCn%C3%BCn%C3%BCn-su-g%C3%BCn%C3%BCn-yar%C4%B1%C5%9Fm%C4%B1-ba%C5%9Fad%C4%B1> Erişim: 28.02.2018.

Bu doküman Dr. Duygu Sural, Dr. Zeynep Devran, Dr. Zehra Gökçaya Kılıç ve Dr. Cavit Işık Yavuz, tarafından 20.03.2018 tarihinde hazırlanmıştır.

Bu bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik,vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Sural D, Devran Z, Gökçaya Kılıç Z, Yavuz Cİ. 22 Mart Dünya Su Günü. HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi

[Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/> Erişim: 19.03.2018.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-204

Birleşmiş Milletler-Su (UN-Water) tarafından organize edilen bu kutlamalar her yıl farklı bir tema ile gerçekleştirilmektedir.² 2018 yılının teması “**Su İçin Doğal Çözümler**” şeklinde belirlenmiştir. Bu tema 21. Yüzyıldaki su sorunlarını çözmek için doğadan nasıl yardım alınabileceğini incelemektedir.²

Doğa temelli çözümler, birçok su sıkıntısını çözme potansiyeline sahiptir. 'Yeşil' altyapı artırılmalı ve bu mümkün olduğunca 'gri' altyapı ile uyumlu hale getirilmelidir. Bu çözümler ormanları yenilemek için ağaç dikmek, nehirleri sel yataklarına geri döndürmek, sulak alanları yeniden düzenlemek gibi yöntemlerle sürdürülebilir ve maliyet açısından etkili bir yoldur. Doğa temelli çözümler su döngüsünü dengelemeye yardımcı olur, iklim değişikliğinin etkilerini azaltır ve insan sağlığının iyileştirilmesine katkıda bulunur.⁵

Doğa temelli çözümler, su ile ilgili karşılaştığımız kritik sorunların tamamı için bir çözüm değildir. Ama azalan su kaynaklarının desteklenmesi için yenilikçi ve maliyet açısından etkili seçenekler sunmaktadır.²

Örneğin;

- ✓ **Su temini:** Toprak nemi, yeraltı suları ve doğal su alanları yoluyla su depolama, barajlardan daha etkili, ekonomik ve sürdürülebilir bir çözüm yoludur.
- ✓ **Su kalitesi:** Tarıma bağlı kirlilik doğa temelli çözümlerle ciddi anlamda azaltılabilir. Erozyondan korunmak için tarım alanlarına veya nehir kıyılarında tampon bitki örtüsü oluşturulmasıyla su kalitesi artabilir.
- ✓ **Risk yönetimi:** Nehir kıyısında tampon bitki örtüsü oluşturulması ve nehirlerin sel yataklarına bağlanması gibi çözümlerle iklim değişikliğinin etkileri hafifleyebilir.
- ✓ Bunların yanı sıra, atık sular için kullanılan sulak alanlar, rekreasyonel alanlar oluşturulması, biyoçeşitliliğin artırılması, enerji üretimi için biyokütle sağlanması gibi faydalar da sağlamaktadır.²

Su kaynaklarının korunması halk sağlığı açısından öncelikli başlıklar arasında yer almaktadır. Su kıtlığına karşı doğa temelli çözümler getirilmesi gelecekte sağlıklı ve güvenli suya erişim açısından önem taşımaktadır. Sağlığın korunması ve geliştirilmesi ancak doğanın korunması ve çevrenin tüm canlılar için yaşanabilir kılınması ile mümkündür. Su hayattır ve suyu korumak hayatta kalmaktır.

⁵ [İnternet] <http://www.un.org/en/events/waterday/> Erişim: 28.02.2018.